

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
39-06

meddelad i Stockholm den 10 juni 2008

KLAGANDE

AA

MOTPARTER

1. BB

2. Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Sundsvall dom den 21 december 2005 i mål nr 659-05
(bilaga)

SAKEN

Vårdbidrag

YRKANDEN M.M.

AA fullföljer sin talan.

BB och Försäkringskassan bestrider ändring.

Dok.Id 55134

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

Försäkringskassan anför följande. Om båda föräldrarna har rätt till vårdbidrag ska enligt 18 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, HVL, vårdbidraget utges till den förälder som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet. Detta gäller i ett sådant fall då föräldrarna inte begärt att vårdbidraget ska delas mellan dem. Varken av lagtext eller av förarbeten framgår till vem av föräldrarna vårdbidraget ska betalas ut om – som i detta fall – det är svårt att utreda vem av dem som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet. Det är rimligt att folkbokföringen då blir utslagsgivande, om inte andra omständigheter talar mot det, dvs. att det i detta fall är modern som har rätt till vårdbidraget.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

AA och BB har gemensam vårdnad om sonen CC. De har rätt till vårdbidrag för honom men är inte ense om till vem vårdbidraget ska betalas ut. Enligt 18 § HVL ska vårdbidraget i ett sådant fall betalas ut till den förälder som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet.

Vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut bodde CC växelvis lika mycket hos båda sina föräldrar. Han var folkbokförd hos BB.

Vårdbidraget var ursprungligen ett bidrag som tillkom barnet. Genom lagstiftning år 1973 ändrades systemet så att det numera är föräldrarna som har rätt till vårdbidrag. Enligt 1973 års reform krävdes det för rätt till vårdbidrag att barnet för avsevärd tid och i avsevärd omfattning behöver särskild tillsyn och vård. Vårdbidraget skulle främst ses som en viss ersättning för att en av föräldrarna i regel måste avstå från förvärsarbete för att ta hand om det handikappade barnet. Det tillkom enligt motiven den av barnets föräldrar som till huvudsaklig del ombesörjde den särskilda tillsynen och vården av barnet. Bidraget motsvarade då hel förtidspension (prop. 1973:47 s. 52 och 63). Senare har villkoren för rätt till vårdbidrag ändrats. Bidraget har graderats så att det nu kan utgå som en hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Vidare har möjligheterna att ta hänsyn till merkostnader ändrats och ökats (8 och 9 §§ HVL).

En lagregel om att vårdbidraget ska betalas ut till den förälder som står för den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet infördes först genom HVL. Då angavs i författningskommentaren att detta redan gällde enligt

motivuttalanden till motsvarande äldre bestämmelse (prop. 1997/98:152 s. 167).

Som har framgått utgår regleringen från att det är en av föräldrarna som har den huvudsakliga tillsynen och vården av barnet. Kriteriet ställdes upp under en tid då man utgick från att en av föräldrarna normalt måste avstå från förvärvsarbete för att ta hand om barnet. Sedan dess har reglerna om vårdbidrag ändrats, och det har införts nya möjligheter för föräldrar och barn att få andra former av hjälp. Vidare har det blivit vanligt att barn bor växelvis hos sina föräldrar.

Kriteriet huvudsaklig tillsyn och vård avser uppenbarligen andra situationer än den som är aktuell här. CCs föräldrar har delat på ansvaret för honom på ett sådant sätt att ingen av dem kan sägas svara för den huvudsakliga tillsynen och vården av honom. De har dock rätt till vårdbidrag och frågan till vem det ska betalas ut måste lösas. Lagen ger inte Regeringsrätten möjlighet att besluta att vårdbidraget ska delas, utan avgörandet måste innebära att det ska betalas till en av föräldrarna. I detta fall finns därför ingen annan möjlighet än att låta folkbokföringen, i brist på bättre kriterier, vara avgörande. Därför ska överklagandet avslås.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

Sten Heckscher

Kjerstin Nordborg

Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Henrik Jermsten

Anna-Karin Hoffstedt
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. I
Föredraget 2008-05-13